

Göteborgs kommun SDN Angered

angered@angered.goteborg.se

Rektor Lövgårdesskolan

elisabet.soderstrom.jones@angered.goteborg.se

Beslut för grundskola

---

efter prioriterad tillsyn av Lövgårdesskolan 4-9
belägen i Göteborg kommun

Tillsyn i Lövgärdesskolan 4-9

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Lövgärdesskolan 4–9 under våren 2015. Skolan besöktes av Skolinspektionen den 28, 29 och 30 januari 2015.

Under pågående tillsyn lämnar skolans rektor uppdraget för att tillträda en rektorstjänst hos annan huvudman. En tillförordnad (tf) rektor fullgör uppdraget i väntan på ny rektor. Kompletterande intervjuer med områdeschef, tf rektor och representanter ur elevhälsan gjordes den 19 mars 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Skolverkets nationella statistik över resultaten på de nationella ämnesproven för årskurs 6 läsåret 2013/14 visar att 56 procent av eleverna nådde provbetygen A–E i ämnet svenska som andraspråk, 69 procent i matematik, 60 procent i engelska, 74 procent i fysik och 81 procent i ämnet religions-kunskap.

Statistiken över resultaten på de nationella ämnesproven för årskurs 9 läsåret 2013/14 visar att 89 procent av eleverna nådde provbetygen A–E i ämnet svenska som andraspråk, 87 procent i matematik, 77 procent engelska, 86 procent geografi och 82 procent i ämnet biologi.

Av Skolverkets statistik framgår vidare att skolans genomsnittliga meritvärde år 2014 var 163 jämfört med 215 för riket. Meritvärdet år 2014 var något högre eller lika med motsvarande värde för de fyra föregående åren. Flickorna hade något lägre genomsnittliga meritvärden än pojkarna år 2014 (158 jämfört med 169). För riket som helhet var det tvärtom; det genomsnittliga meritvärdet för flickor är högre än motsvarande värden för pojkar.

Andelen elever med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram år 2014 var 65 procent jämfört med 87 procent för riket, 62 procent var behöriga till gymnasieskolans studieförberedande program jämfört med 86 procent för riket. Färre flickor än pojkar var behöriga till gymnasieskolans nationella program.

Skolans elever med utländsk bakgrund, födda utomlands, nådde lägre genomsnittliga meritvärden år 2014 (124) än elever med utländsk bakgrund, födda i Sverige (183).

Elever, vilkas föräldrar saknar gymnasieutbildning, hade endast hälften så höga genomsnittliga meritvärden som de elever vilkas föräldrar har postgymnasial utbildning – 100 jämfört med 196.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2015-08-10
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2015-08-10
5. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-08-10
Ytterligare brister	Föreläggande	2015-08-10

Sammanfattande bedömning

Tillsynen av Lövgårdesskolan genomförs med anledning av uppgifter som kommit till Skolinspektionens kännedom genom inkommen anmälan. Den regelbundna tillsynen var enligt tillsynsplanen förlagd till hösten 2015, men har tidigare lagts på grund av anmälan.

Skolinspektionen bedömer att eleverna vid Lövgårdesskolan under rådande förhållanden inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero, där de kan bedriva sina studier i en lugn miljö utan att störas, hotas eller känna sig otrygga på grund av andra elevers beteenden. I samband med elev- och personalintervjuer bekräftas de vuxnas begränsade möjligheter att utöva nödvändig tillsyn och att detta utgör en uppenbar risk för att elever ska utsättas för kränkningar utan att de vuxna upptäcker detta. Inspektörernas iakttagelser bekräftar vad elever uttryckt i skolans egna enkäter om upplevd otrygghet. I gemensamhetsutrymmen som entréutrymmen och korridorer, på skolgården och i matsalen iakttas yngre elever som rusar omkring, skriker, knuffar och gör provocerade utfall gentemot kamrater och vuxna.

Beslut

2015-04-14

4 (20)

Dnr 43-2015:1256

Vid lektionsobservationer, som Skolinspektionen genomför under tillsynsbesöket, framkommer inget annat än att det i huvudsak råder trygghet och studiero på dessa lektioner. Lärare, "följare" och elevassistenter agerar med enstaka undantag utifrån en gemensam syn på de regler och det förhållningssätt som ska gälla under lektioner.

Inspektörerna konstaterar att skolledningen i sin strävan att upprätthålla ordning och förhindra kränkningar under raster placerat ett flertal vuxna rastvakter i korridorer och gemensamhetsutrymmen, men det pågår ingen organiserad rastverksamhet. Personal, som har i uppgift att utöva tillsyn, uttrycker att det är näst intill omöjligt att upptäcka alla situationer där enskilda elever befaras fara illa, eftersom "*det händer saker hela tiden*". När det förekommit kränkningar beror detta ofta på att någon vuxen inte varit närvarande eller uppfattat det som skett.

Skolinspektionen bedömer att det brister i skolans arbetsgång med särskilt stöd. Det finns elever vid skolan, som är eller har varit i behov av särskilt stöd, för vilka det saknas såväl utredningar av behov som åtgärdsprogram och det finns brister i upprättade åtgärdsprogram. Det föreligger även brister i organisationen avseende resurs- och tjänstefördelning samt schemaläggning.

Vidare konstaterar Skolinspektionen att huvudmannens studie- och yrkesorienterande verksamhet inte tillgodoser elevernas behov inför deras val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 10 augusti 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetsätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brister

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun **inte** uppfyller författningsskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga (3 kap. 8 § skollagen).

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar).
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas (3 kap 9 § skollagen).

Åtgärder

Rektor ska säkerställa att en utredning av en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt görs om eleven befaras inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås samt att samråd sker med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt.

Rektor ska se till att det vid skolan utarbetas åtgärdsprogram som anger vilka behov eleven har, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp.

Rektor ska se till att de som är involverade i arbetet kontinuerligt följer upp och utvärderar om åtgärderna utgör ett tillräckligt stöd för eleven, eller om andra eller kompletterande åtgärder behöver vidtas.

Motivering till bedömning av bristerna

Utreda behov av särskilt stöd

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

Tillsynen visar att det finns elever vid Lövgårdesskolan som är eller har varit i behov av särskilt stöd för vilka det saknas utredning av behov av särskilt stöd. Detta bekräftas av såväl lärare och företrädare för elevhälsan som rektorn.

Skolinspektionen har tagit del av fem utredningar som ligger till grund för åtgärdsprogram som utarbetats hösten 2014 och konstaterar att det finns brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Detta exemplifieras i den bakomliggande dokumentation för utarbetat åtgärdsprogram hösten

2014 som redovisas för eleven XX. Skolinspektionen konstaterar att det inte går att koppla elevens svårigheter till bakomliggande utredning, då utredningen inte omfattar elevens alla behov. Detta bekräftas i intervjuer med såväl representanter för elevhälsan som med elevens lärare. Representanter för elevhälsan uppger att det inte gjorts någon ny utredning, trots att elevens behov av särskilt stöd över tid tydligt förändrats.

Ett annat exempel på brister i skolans utredningar som ligger till grund för åtgärdsprogram utarbetat hösten 2014 återfinns i dokumentation som redovisas för eleven YY. Elevens behov av särskilt stöd har inte utretts ytterligare, trots att elevens svårigheter i skolan påtagligt förvärrats från att sakna betyg i fem ämnen hösten 2013 till att sakna betyg i elva ämnen hösten 2014.

Även om rektor såväl som lärare och representanter för elevhälsan i intervju med Skolinspektionen uppger att utredningen sker i samråd med elevhälsan finns inget i innehållet i utredningarna eller utvärderingar av tidigare åtgärder som tyder på det för eleverna XX och YY. Representanter för elevhälsan uppger dock att de exempelvis samtalat med YY om frånvaron och att eleven XX varit föremål för diskussion vid elevhälsans möten varje vecka.

Skolinspektionen uppfattar att elevhälsans kompetenser används för att stödja elevers utveckling mot utbildningens mål. Skolinspektionen bedömer dock att elevhälsan inte används på det sätt som avses i författningarna i arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd.

Utarbetande av åtgärdsprogram

Ett åtgärdsprogram ska enligt skollagen utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektor eller den som rektor har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Tillsynen visar att det finns elever vid Lövgårdesskolan som är eller har varit i behov av särskilt stöd för vilka det saknas utarbetade åtgärdsprogram. Detta bekräftas av såväl lärare och företrädare för elevhälsan som rektorn. Dessutom uppger företrädare för elevhälsan och t.f. rektor att det finns elever, som har åtgärdsprogram, som ändå inte får det stöd de enligt programmet ska få, eftersom läraren eller lärarna inte vill eller orkar följa programmet. Detta bekräftas av intervjuade lärare.

När det finns brister i utredningar av elevers behov av särskilt stöd får det återverkningar i åtgärdsprogrammets kvalitet, vilket avspeglas i några av de

åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av. Det finns exempelvis ett åtgärdsprogram som helt saknar uppgifter om elevens behov, det vill säga de svårigheter som eleven har som gör att eleven är i behov av särskilt stöd. Istället beskrivs elevens beteende, exempelvis att XX *"inte går in på lektion"*. Det finns också åtgärdsprogram som beskriver elevens behov av särskilt stöd på ett alltför översiktligt sätt. De redovisade åtgärdsprogrammen relaterar inte heller till läroplanens och kursplanernas mål. I intervjuer med representanter för elevhälsan uppges att det i utredningsarbetet är svårt att få beskrivet relevanta läroplans- eller kursplanemål från berörda lärare. De åtgärder som anges i åtgärdsprogrammen är inte alltid tydliga och konkreta och kopplar inte alltid till elevens behov. Detta innebär att det blir svårt att följa upp och utvärdera åtgärderna.

Bristerna i skolans åtgärdsprogram indikerar att skolan inte i tillräcklig utsträckning utrett elevernas behov av särskilt stöd och därmed inte alltid skaffat sig kunskap om vilket särskilt stöd som eleverna faktiskt behöver.

Uppföljning och utvärdering av insatta åtgärder

Enligt skollagen ska det av ett åtgärdsprogram framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Skolinspektionen har tagit del av skriftliga utvärderingar av beslutade åtgärdsprogram, varav några utvärderingar som ligger till grund för upprättande av nytt åtgärdsprogram. Skolans utvärderingar av de tidigare angivna åtgärderna är ofta kortfattade, konstaterande och ibland bristfälliga. För eleven YY anges exempelvis att *"åtgärderna är bra men tyvärr inte tillräckliga för att YY ska nå betyg i svenska som andraspråk och matematik"*.

Skolinspektionen konstaterar att det med nämnda utvärderingar blir svårt att få svar på om de planerade åtgärderna genomförts, om de har fungerat och om eleven utvecklas i riktning mot läroplanens eller kursplanernas mål. Därför bedömer Skolinspektionen att skolans uppföljning och utvärdering inte uppfyller författningarnas krav.

Sammanfattning

Tillsynen visar att skolans utredningar av elevers behov av särskilt stöd är bristfälliga. Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte författningarnas krav, då de åtgärder som skolan beslutat om i åtgärdsprogrammen inte tydligt knyter an till elevens svårigheter och behov av stöd. Uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogrammen är också bristfälliga.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Göteborgs kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun **inte** uppfyller författningsskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever (6 kap. 6–10 §§ skollagen).

Åtgärder

Personalen ska ha god uppsikt över de utrymmen och de platser där barn och elever befinner sig för att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero samt för att upptäcka och motverka kränkande behandling av elever.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska skolan se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Skolan ska också se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen har tagit del av skolans årliga plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Av den kartläggning och analys som skolan gjort gällande föregående års insatser, framgår att de flesta elever säger att de känner sig trygga och att det finns vuxna att vända sig till då de behöver det. Dock framgår det också att flera elever upplever att det är ett hårt klimat på skolan och att det används många fula ord. Ett flertal elever uppger att de inte tycker om att yngre elever springer omkring och leker inomhus.

I samband med tillsynsbesöket på Lövgårdesskolan gör inspektörerna iakttagelser som bekräftar vad elever uttryckt i skolans enkäter om upplevd otrygghet. I de så kallade naven, entréutrymmen, korridorer och matsal iaktas yngre elever som rusar omkring, skriker, knuffar och gör oprovocerade utfall i till synes total brist på empati och respekt gentemot kamrater och vuxna. I spontana samtal med personal, som har i uppgift att utöva tillsyn i gemensamhetsutrymmen, uttrycker dessa att det är näst intill omöjligt att upptäcka alla situationer där enskilda elever befaras fara illa, eftersom *"det händer saker hela tiden"*.

En elev säger i intervju: *"Det är många som stör. I korridorerna är det skrikigt och störigt. Det är mest 4:or oh 5:or som springer runt, skriker och stökar i korridorerna, vilket stör oss som är i klassrummet. I idrottshallen händer det att surfplattor stjäls."* Elever uppger att lärarna säger till, men att det inte alltid hjälper, och att skolvärdarna försöker få in alla elever på lektionerna och att de oftast lyckas med det. Någon elev berättar att lärare ibland hotar att ringa stökiga elevers föräldrar om undervisningen störs. Dock finns det killar på skolan som varnar lärarna för att göra detta, eftersom det kommer att bli ännu stökigare om läraren ringer hem, enligt eleverna. Vid de sex lektionsobservationer, som Skolinspektionen genomför under tillsynsbesöket, framkommer dock inget annat än att det i huvudsak råder trygghet och studiero på dessa lektioner. Lärare, "följare" och elevassistenter agerar oftast, men inte alltid, utifrån en gemensam syn på de regler och det förhållningssätt som ska gälla under lektionen. Undantagsvis förekommer det att stödpersonal i sitt agerande inte är lojal med lärarens ståndpunkt, när elever inte följer lärarens tillrättavisning.

Lärare uttrycker i intervju att oron runt eleverna i årkurs 5 påverkar alla andra på skolan. Lärarna har olika uppfattningar om vilka årskurser som har så kallade "följare" respektive elevassistenter. De uppger att "följarna" har otydliga uppgiftsbeskrivningar. Exempelvis tolkas ordningsregler olika, enligt lärarna. Enligt rektor finns det dock en uppdragsbeskrivning för var och en av de vuxna som har i uppdrag att övervaka ordningen i uppehållsutrymmen och korridorer. *"De som är anställda som "följare" ska följa respektive klass hela tiden, i alla delar*

av skoldagen. Nu finns det följare till klasserna i femman. Elevassistenterna arbetar enbart med enskilda elever. Vi är medvetna om brister i språkbruk hos vissa elever och lärarna tar givetvis tag i detta. När det brister i elevers uppträdande och språkbruk beror det oftast på att vuxna inte är närvarande och bemöter detta. Vi har problem med vaktsheman; det finns exempelvis lärare som täcker upp för varandra och som därmed inte är där de ska vara", enligt rektor. Rektor bekräftar att det är stökigt i matsalen och att skolan verkligen försöker styra upp verksamheten där. "Det behövs alltid vuxna i bamba, men här brister det ibland", enligt rektor.

Tillsynen visar att eleverna vid Lövgårdesskolan inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero, där de kan bedriva sina studier i en lugn miljö utan att störas, hotas eller känna sig otrygga på grund av andra elevers beteenden.

Motverka kränkande behandling av elever

Enligt skolans årliga plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska skolans insatser främja en trygg miljö. Vuxna skolvårdar ska alltid finnas tillhands i uppehållsutrymmen och särskilt utvalda elever ska fungera som kamratstödjare och trivselledare. Kartläggningar av skolmiljön i form av enkätundersökningar och klassdiskussioner ska genomföras regelbundet. Av den kartläggning och analys som skolan gjort, gällande föregående års insatser, framgår bland annat att elever uppger att de känner sig otrygga i idrottslokals omklädningsrum. Elever berättar också att de blir kränkta via sms och sociala medier och att de i uppehållsutrymmen och korridorer saknar uppsatta scheman över rastvaktande lärare.

Elevhälsans personal uppger i intervju att omklädningsrummen i idrottshallen är känsliga områden vad gäller kränkande behandling. "Med tanke på vad som hänt i och omkring omklädningsrummen är det otroligt att så allvarliga kränkningar kan äga rum utan att de vuxna sett något eller att skolan haft vetskap om detta. Sedan en tid tillbaka har dock skolan satt in extra bevakning i omklädningsrummen på grund av de incidenter som inträffat där", säger företrädare för elevhälsan. Vid elev- och personalintervjuer bekräftas de vuxnas begränsade möjligheter att utöva nödvändig tillsyn och att detta utgör en uppenbar risk för att elever ska utsättas för kränkningar.

Utifrån de uppgifter som framkommit om otrygghet och upplevda kränkningar bedömer Skolinspektionen att huvudmannen brustit i sitt ansvar att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

Skolinspektionen noterar också att det pågår en utredning (dnr 41-2014:5909) hos Skolinspektionen kring uppgivna upprepade kränkningar av en av skolans elever.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Göteborgs kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun **inte** uppfyller författningsskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar).

Åtgärder

Den studie- och yrkesorienterande verksamheten och vägledningen vid Lövgårdesskolan ska vara utformad på sådant sätt och i sådan omfattning att varje elev får information om de kurser och utbildningar som finns inom gymnasieskolan och om vilka val inom den obligatoriska skolan som kan ha betydelse för vidare studier.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Rektor har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Vidare ska arbetet med studie- och yrkesorientering enligt läroplanen bidra till att motverka sådana begränsningar i elevens studie- och yrkesval som grundar sig på kön, social eller kulturell bakgrund. Det är viktigt att studie- och yrkesorienteringen i den obligatoriska skolan är utformad på ett sådant sätt att varje elev får information om de kurser och utbildningar som finns inom gymnasieskolan och om vilka val inom den obligatoriska skolan som kan ha betydelse för vidare studier. Rektor har här ett särskilt ansvar för att föräldrarna får information om skolans mål och om olika valalternativ.

Studie- och yrkesvägledningen i Göteborgs stad är organiserad i ett kommunövergripande så kallat Vägledningscentrum enligt uppdrag från kommunfullmäktige, formulerat i ett beslut från 2003. Enligt detta beslut ska elever i grundskolans årskurser 6–9 ha lika tillgång till studie- och yrkesvägledning. Resursen studie- och yrkesvägledning fördelas mellan stadsdelarna, lika för varje elev utan hänsyn tagen till socioekonomiska faktorer. I varje studie- och yrkesvägledares uppdrag ingår att vägleda cirka 1000 elever vilket ska jämföras med riket i övrigt, där det genomsnittliga antalet elever per vägledare är cirka 450, enligt enhetschefen vid Vägledningscentrum. Lövgärdesskolan har tilldelats en resurs, relaterad till antalet elever, motsvarande 10 timmar per vecka.

Enligt studie- och yrkesvägledaren (SYV) ägnas den tilldelade vägledningstiden åt individuella vägledningssamtal inför gymnasievalet i årskurs 9 samt gruppvägledning under vårterminen i årskurs 8. Vidare förbereder SYV tillsammans med mentorerna eleverna i årskurs 9 inför besöket på gymnasie-mässan under höstterminen. Inför mässbesöket uppmanas eleverna att kritiskt granska budskapet i gymnasieskolornas broschyrer och vara noga med att söka saklig information i mötet med marknadsförande skolföreträdare, enligt studie- och yrkesvägledaren.

Elever i årskurs 5 har inte tillgång till någon information från SYV om de val inom den obligatoriska skolan som kan ha betydelse för vidare studier, exempelvis språkvalet. För denna information svarar mentorer och språklärare enligt vad som framkommer i intervjuer med rektor och SYV. Många elever på Lövgärdesskolan är födda utomlands och har anlänt till Sverige efter sju års ålder, flertalet av dessa och deras vårdnadshavare är behov av stöd och väg-

ledning för att kunna orientera sig i utbildningssystemet och göra adekvata val. Något sådant stöd erbjuder inte skolan.

Tillsynen visar att eleverna vid Lövgårdesskolan inte har tillräcklig tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Göteborgs kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun **inte** uppfyller författningsskraven avseende att:

- Rektor fördelar resurser inom skolenheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 10 § skollagen; Lgr 11, avsnitt 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar).

Åtgärder

Rektor ska utgå från elevernas behov och personalens kompetens i samband med resursfördelning, tjänstefördelning och schemaläggning i syfte att skapa en struktur på skolan som stödjer elevernas lärande och utbildningsuppdraget i stort.

Motivering till bedömning av bristen

Enligt skollagen beslutar rektor om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov.

Lärare berättar i intervju att det saknas erfarna lärare i årskurserna 4–6 och att det varit svårt att organisera verksamheten i lämpliga lokaler. Lärarna menar också att det inför läsårsstarten brustit vid fördelningen av timmar och att resurserna inte nyttjas optimalt. Bland annat har rektor inte lyckats lägga ut alla tillgängliga timmar i tjänstefördelningen vilket inneburit att inte alla lärartjänster schemalagts fullt ut. Vidare finns det på skolan, enligt lärarna, ett flertal lärare med behörighet för årskurserna 4–9 som av olika skäl föredrar att undervisa i årskurserna 6–9 varför det varit svårt för rektor att få erfarna behöriga lärare att undervisa i årskurserna 4–5.

Rektor bekräftar att det varit svårt att fördela erfarna och behöriga lärare till tjänsterna i de lägre årskurserna bland annat beroende på att flera lärare slutade inför detta läsår. Rektor uppger vidare att personal som har i uppgift att fungera som rastvakter har schemalagts med särskilda uppdragsbeskrivningar. Trots att skolledningen försökt styra upp verksamheten är det stökigt i skolmatsalen och i gemensamhetsutrymmen. Det behövs flera vuxna i matsalen, men skolan har inte lyckats organisera detta på ett tillfredsställande sätt, enligt rektor.

Inspektörerna konstaterar vid besöket att skolledningen placerat ett flertal vuxna rastvakter i korridorer och gemensamhetsutrymmen, men att deras insatser tycks vara otillräckliga. Inspektörernas iakttagelser bekräftar vad elever uttryckt i skolans egna enkäter om upplevd otrygghet.

Tillsynen visar att rektor inte lyckats skapa en fungerande inre organisation av verksamheten. Rektor har inte getts förutsättningar att ta fullt ansvar för sitt uppdrag för att bland annat fördela resurser och personal utifrån elevernas behov och personalens kompetens i syfte att skapa en struktur som stödjer utbildningsuppdraget.

Motivering till val av verktyg

Då Göteborgs kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Ytterligare brister

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 10 augusti 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun **inte** uppfyller författningsskraven avseende att:

- Rättelser av betyg och ändringar av uppenbart oriktiga betyg är synliga och noterade, daterade och signerade i betygskatalog (3 kap. 14 och 19-20 §§ skollagen, 6 kap. 10 § skolförordningen samt 7 och 15 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123).

Åtgärder

Betygssättande lärares rättelser i betygskatalogen ska vara synliga, daterade och signerade för att göra det möjligt att följa betygssättningsprocessen eller om ett betyg ändrats eller rättats.

Motivering till bedömning av bristen

Enligt skolförordningen ska beslut om betyg dokumenteras i betygskatalog. Den som beslutar om ett betyg ska, enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog, datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Bestämmelser om rättelse av betyg och om ändring av uppenbart oriktiga betyg finns i skollagen. Rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras av den som beslutar om betyget i enlighet med Skolverkets föreskrifter om betygskatalog.

Det framkommer vid samtal med rektor, elever och lärare att lärarnas bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper vid Lövgårdesskolan sker i enlighet med författningarna. Dock har de betygskataloger som Skolinspektionen tagit del av, efter betygssättande lärares rättelser, raderats på gamla betyg och renskrivits på sådant sätt att endast de slutliga, eventuellt ändrade och rättade, betygen framgår. De gamla betygen är inte synliga och noterade och ändringarna har inte daterats och signerats av den lärare som beslutat om betyget. Rektor uppger att ansvarig handläggare inte varit förtrogen med denna del av det regelverk som gäller för betygssättning.

Tillsynen visar att i vart fall vissa bestämmelser om rättelse av betyg och ändring av uppenbart oriktiga betyg inte följs. Betygssättande lärares rättelser i betygskatalogen är inte synliga, daterade och signerade. Därmed är det inte möjligt att följa betygssättningsprocessen eller om ett betyg ändrats eller rättats.

Motivering till val av verktyg

Då Göteborgs kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärstilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska

Beslut

2015-04-14
18 (20)

Dnr 43-2015:1256

skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa områden.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Thomas Nilsson och juristen Anna-Lena Olsson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Beslutsfattare

Gerhard Eriksson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Lövgårdesskolan 4-9

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Lövgårdesskolan 4-9

Lövgårdesskolan är en grundskola med cirka 380 elever i årskurserna 4–9. Skolan, som ligger i Lövgärdet i stadsdelen Angered i nordöstra Göteborg, har också en särskild mottagningsenhet för nyanlända elever. Flertalet av skolans elever kommer från familjer med invandrarbakgrund varav en relativt stor andel är nyanlända, dvs. elever som har varit bosatta utomlands och som nu är bosatta i landet och som har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då eleven fyllt sju år. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i Sverige.